

متن پرسش

با سلام و عرض ادب خدمت استاد گرامی: در یکی از سخنرانی های خود در بحث پیرامون آیه ۱۴ سوره مبارکه سبا فرمودید شیطان که از جنیان می باشد چون از غیب مطلع نیست صرفاً روی خیال انسان تاثیر می گذارد. در این خصوص سوالات زیر برای من مطرح می باشد: ۱. مگر خیال انسان جزء امور غیبی نیست پس چطور شیطان آن را در دست می گیرد؟ ۲. مرتبه ای از نفس، نفس اماره است که تحت تاثیر قوه خیال است و اگر انسان از یاد خدا دوری کند خیالات باطلش نفس اماره اش را برانگیخته می کند و نفس اماره انسان را به سوی بدی ها سوق می دهد. این روندی است که به شیطان نسبت داده می شود. پس آیا می توانیم هر جا کلمه شیطان می آید آن را به نفس اماره معنا کنیم؟ حضرت یوسف (ع) فرمود: وَمَا أُبْرِي نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالشُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ بنده کتاب نفس خود را که ورق می زنم اثری از دخالت موجودی بنام شیطان نمی یابم بلکه هرچه خطا کرده ام ناشی از خیالات بیخود و نفس اماره ام بوده و غفلت از رب غفور و رحیم به نفس اماره فرصت داده است. ۳. با توجه به موارد یاد شده این شک و شبهه برایم ایجاد شده که آیا اصلاً موجودی بنام شیطان وجود دارد؟ و آیا از نفس اماره به شیطان تعبیر شده است؟ با تشکر

متن پاسخ

تعالی: سلام علیکم: ۱. حوزه‌ی خیالی که در آن‌جا مورد بحث است همان حضور محسوسات در ذهن می‌باشد ولی منظور از عالم غیب، عالم حقایق است ۲. اگر علت خطورات منفی که به سراغ ما می‌آید تنها خودمان باشیم، باید از همان اول و همیشه آن خطورات نزد ما باشد. پس باید عامل خطورات در بیرون قرار داشته باشد، حال یا ما با میدان‌دادن به نفس اماره آن‌ها را می‌پذیریم و عملاً شیطان عنان شخصیت ما را در دست می‌گیرد؛ و یا با میدان‌دادن به فطرت الهی‌مان متذکر امر توحیدی می‌شویم و وسوسه‌های شیطان را ردّ می‌کنیم. موفق